

Országos szituációkra költöttem egy ál-Örkény félpercest. „A híd egy olyan műtárgy, amely arra hivatott, hogy összekössze a folyó jobb partját és bal partját. Rettenetesen sokba került, fenntartása is sok pénzt emészt fel, tehát kéretnk, az emberiség szívkeskedjék vizen járni.”

a) a szocializmusnak rengeteg és megbocsáthatatlanul súlyos hibája volt – a kapitalizmusnak meg van.

b) a törvénytelenségnek egy rosszabb létezik: a rossz törvény

c) szakmai törvényt megalkotni a szakma nélkül tilos, a szakmával együtt meg pokolian macerás. Óvnám magunkat a hazánkban jól beváltatlan gordiuszi és/vagy dodonai megoldásoktól.

d) modellértékű törvényt kell alkotni, amely a szakmai kérdéseken is túlmutat. Koherenciára épül, a kapcsolódó törvényekkel kompatibilis és állatársadalmi érdek- és értékvényesítő erővel, megfelelő léptékű forrással és végrehajtható végrehajtási utasítással bír.

A munkajogi specifikumokat szinkronizálja a finanszírozás speciéseivel – különösen figyelve a semmilyen más foglalkozásokkal nem rokonítható algoritmusmal és eltérésekkel operáló szakma működésére.

Lásd. Létszám és bérkeret, szezon és költségvetési év(ek) viszonya, állam és önkormányzatok helyzete, a támogatott szakma érzékeny önállóságának törvényileg garantált védelme, a fenntartói elvárások profilitsza rögzítése és annak a törvényben garantált, inflációt is követő, kormányokon és önkormányzati ciklusokon is átvivő – finanszírozói hajlamosságának számszaki rögzítése... stb... stb... stb.

e) A költségvetés határozza meg a színházat és nem a színház a költségvetését. De: csak olyan mértékű költséghányadossal tartható ez a paradigma, amely a törvény erejével garantálja az intézmény magas színvonalú működését. A törvény erejét pénznek hívják. A törvény elfogadtatásához kétharmados támogatottsági minimum szükséges. Amúgy – a politikai közbeszédben és információis retorikában sem – illik olyan virtuális számokkal „virítani”, amelyek köszönőviszonyban sincsenek a valósággal. Örkény óta legalább tudjuk, hogy a meny-mi-mennyi végül is mennyi. Semennyi. Szerintem ma nem pusztán az a probléma, hogy kevés a pénz. Megkoc-

Ex lex kimehecc...

kázatom – legalább fél évszázados alutápláltság, elmaradottság csúf csorbája is kiküszöbölhető lehetne. Annak idején botrányt okoztam egy Színházművészeti Szövetség közgyűlésén, ahol pazar pályakezdő kolleginám gázsijára hivatkoztam. Ráckevei Anna fizetése akkortájt kicsit kevesebb volt, mint egy korrekt rabkeresmény a Csillagban. Ez az abszurd és kaffkai helyzet – arányaiban nem változott, talán romlott is kicsikét. Mindazonáltal, sokkal nagyobb az a gond, hogy a rendelkezésünkre bocsátott pénzt diszfunkciókra és nem egyszer diszfunkcionáriusokra költjük el.

„Ma csaknem az az abszurd helyzet áll elő, hogy eltartom az őrzővédő szolgálatokat, bankokat. Valamint egy Parkinson-kóros bürokráciát évi huszonmillióért.

Szakmailag tarthatatlan, hogy a szűkeklőség produkciós oldalán jelenik meg – a túlköltségek pedig üzemeltetési oldalán. Kirívó esetekben mindkét oldalon egyszerre. Pedig a legjobb rab is gyenge Scarpia. A szomorú az, hogy ha nyolc év múlva szabadul, ennyiért nem áll Scarpianak. Ezért aztán Ráckevei Anna lesz Scarpia, aki normális világban Tosca lehetett volna. – A remélt törvény célja legyen egy normális világ.

Ez a jelenlegi, úgynevezett színházi struktúra komoly szakmai és állatársadalmi vívmány. A világon mindenütt irigyelt, mély gyökerű hagyomány. Nem pusztán két-három ezer színházi munkás „élettere”. Ez esetleg marginálisnak is lehetne tekinthető – állatársadalmi össze-

vetésben. De a közel ötmillió eladott színházi jegy igazolja, eme rendszer fenntartása állatársadalmi érdek. Óvatos jegyáremeléssel az évtized végére legalább tizenöt, húszmilliárd forint jöhetne vissza a rendszerbe.

Ez az összeg nem tekinthető marginálisnak – még a költségvetők számára sem. Persze tudom, aki költségvet, vihart arat. Ezt a vihart vállalhatónak tartom. Az antikulturális cunamit nem.

Struktúrát leváltani csak akkor szabad, ha helyette hatékonyabbat tud kínálni a kulturális politika és szakma. Ez a helyzet nem áll fenn. Szétverni lehet, de nem újat kínálva tilos.

A városok megtartó erejét és magát a műfajt is hívebben szolgálja egy-egy kíváloán szervezett társulat működése, mint bármilyen kalandos elképzelés, amely azt célozná, hogy a társulati rendszer túlélte magát és elvetendő. Szakmai gyermekkoromban hírtétkű volt: „sikerrült megnyerni vendégnek Básti Lajost!”. Amiképp ma mindenki mindenhol vendég, garantáltan senkiből sem lehet Básti Lajos. A „bástitalanítás” szakmai öngól. A személyiségtelenítés dilettáns találmánya egy kifejezetten személyiségspecifikus találmányban, amelyet a köznyelv csak úgy ismer: színház. A társulatépítés szakmai szerszám. Az épület csak a szertartás toka. Szakmai progresszió csak a kettő szerkes kapcsolatában garantálható. Nem bálnám, ha ezt az alapvetést is védené a reménybeli törvény. – A színház olyan képződmény, mint a hadsereg, de család is egyben. Nem egy helyen tapasztaltam: családok generációkon át biztosították egy-egy társulat műszaki, gazdasági és művészi utánpótlását, így az egyes városokban azt polgárok tulajdonosi szemlélettel végezték munkájukat és öröközték tovább gyermekeikre is. Az izmos társulatokban, mint jól szervezett zászlóaljokban leledzik ma is a városok megtartó ereje, és a szakmai progresszió potenciája. A magyar színház társulati hagyományú, a kulturális örökség része. Törv. védv.

Képzés és oktatás kérdésköre szerintem egy másik törvényhez köthető, bár nyilvánvalóan minden összefügg, szorítja, nyomja, összefogja egyik dolog a má-

sikát... Jó szemű és kíváncsi direktor bátran fiatalít és az intézményéhez kötött tehetség gondozója. Ha már törvényről tartunk, a tehetségnevelés és gondozás forrását is meg kellene jeleníteni a költségvetésekben.

Nézetem szerint a szakmai törvényhez kapcsolódó törvények áttekintésével és módosításával (számvetési törvény, államháztartási törvény, közbeszerzési törvény, az adózás rendjéről szóló törvény, önkormányzati törvény, a támogatással összefüggő kaffkai, zavaros finanszírozási föltételrendszer és gyagya szabályzó, stb.) – szóval mindezek összehangolásával komoly forrástöbblet lehetne juttatni a szakmát. A közpénzek buzgárjellegű elszívágásait meg lehetne szüntetni és hatalmas pénz szabadulna fel és lehetne szakmai munkára fordítani. Ma csaknem az az abszurd helyzet áll elő, hogy eltartom az őrzővédő szolgálatokat, bankokat. Valamint egy Parkinson-kóros bürokráciát évi huszonmillióért. Vettem már fel aláírás után 147 forintot egy olyan irat alapján, amelynek előállítása legalább ezerbe került.

Egy olyan méretű intézménnyel, mint az enyémm, ilyen papírokból évi egy mászát gyártat velünk a szigorú szabályzat. Agyrém.

Szerintem nemcsak a támogatás és a saját bevétel karcsúsága okozza a krónikus alulfinanszírozottságot, hanem egy elképesztően pazarló, rendetlen rendszer működése. A horroribilis járulékteher, az inflációt nem követő és hasra üttött számokkal operáló támogatási főösszeg, a civil társadalom érdektelensége, a pályázható pénzek instabilitása. A pályázatok elbírálásakor tapasztalt paranoia és protekcionizmus. Szponzor, mecénás, civil támogatás nem remélhető, amíg nem lesz erre is szocializálódott polgárság, amelyet majd ösztönözhet egy majdani és idevágó törvény. Sem a Munka törvénykönyve, sem a KJT. Nem alkalmas az olyan típusú intézmény működtetésére, mint a színház.

Elnagyolt és szakszerűtlen a bérré és létszámmra vonatkozó számok szakmailag alig értelmezhető dszungele. Jól szervezett együttesben nincs eltartott, nincs túlórázó kuli. Legalább is minimalizálható

lenne a probléma. Rendes, szakszerű színházi foglalkoztatási szabályok alkalmazásával teljesen fölöslegessé válhatna kedvencem is, az ún. kollektív szerződés. Egy alacsonyabb rendű jogforrás okozta Bermuda – egy individuális és szezonális pályán. Ettől eztán végképp keverjük a szezonat a fazonnal. Vagy a fazont a szezonnal – miközben a szakszervezet egy rakás blöff. Ha épkezláb törvényt alkotunk – a szakszervezet is magára találhatna.

Ami az ifjúság és színház viszonyát illeti, én álproblémát látok. Direktori karizma kérdése. Tessenek észrevenni például a Szegedi Nemzeti Színházat. Nemegyszer naponta két-három előadás látogatásával 1500 szegedi gyermek, tanuló, egyetemista fordul meg házaikban. Szakma-, színház- és hazaszeretet kérdése. Tegyük föl! A jövőt kell építeni Hamupipókéktól a Sollessekkig. A színház, mint a kulturális nevelés zse-niális játszóté-re ö-l, amely nem ö-l.

A vezetői kinevezések rendszere úgy rossz, ahogy van. Korrupt, agyonpolitizált, ostoba, pontatlan, álságos, szakszerűtlen, elnagyolt, prejudikált, előkészítetlen, protekcionista, kontraproduktív, esetleges, stb. Felejtjük el. Pénzdíjas meghívások pályázatátat javaslok, vagy egyszerűen: megbízást. Senki nem viseli a felelősség talárját. A balhét a balekkel vitetik el. Balhé pedig mindig leszen, hiszen balhé ez az egész világ.

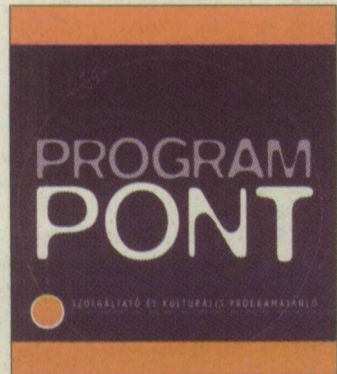
A színház, mint a közösség és közérzet temploma, nem szereplője egyetlen gögös politikai formáció agyában, programjában.

A támogatás gondolatát nem értik. Vagy félre értik. A non profit fogalmát tükörfordításban olvassák. „Nincs benne haszon...” Az intézményrendszert cifra luxusnak tekintik – potyajeggel.

A színész a nemzet napszámosa. Politikus pedig számos napon a nemzeté. Il-lene felismerni egymásban a rokont, még akkor is, ha a színházakat nagyon távol kellene vinni a politikától és közel kellene vinni az emberekhez.

Amikor erre hivatkozva lettem direktor – valamennyi ún. Politikus megsértődött. Alig is értették, miről beszélék. Jelenleg a békétlen egymás mellett élest gyakoroljuk országosan ex lex, illetve pseudolex állapotban – és mindig mi vagyunk a rosszkor betoppanó, szegény rokon.

SZÉKHELYI JÓZSEF
SZÍNHÁZIGAZGATÓ, SZEGED

E-mail címünk: ajanlo@delmagyar.hu

SZÍNHÁZ
SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óra: A windsori víg nők – vígopera. Juhász Gyula-bérlet.

KISSZÍNHÁZ
19 óra: XX. század – a Szegedi Kortárs Balett bemutatója. Bérletszünet.

MOZI
SZEGED
BELVÁROSI MOZI
ZSIGMOND VILMOS TEREM
19 óra: A gyönyörben nincs középút – Eszenyi Enikő estje.
BALÁZS BELA TEREM
16.15, 18.30, 20.45 óra: Felforgatókönyv.
CSÖKE JÓZSEF TEREM
16, 20.30 óra: A halott lány, 18.15 óra: A kiállhatatlan.
GRAND CAFÉ
17 óra: Apró titkok, 19 óra: Az Universitas zenekar koncertje, 21 óra: Parfüm – Egy gyilkos története.
PLAZA CINEMA CITY
Topmodell a barátnőm: 14, 16, 18, 20.22 óra.
A tíz csapás: 14.15, 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 óra.
Orvlövész: 15, 17.30, 20, 22.30 óra.
Bazi nagy film: 13.45, 17.45, 21.45 óra.
Faterok motoron: 14, 16, 18, 20.15, 22.15 óra.
Napfény: 17.30, 22 óra.
Norbit: 15.45, 19.45 óra.
Vadidegen: 13, 17.15, 19.30, 21.45 óra.
A Robinson család titka: 13.30, 15.30 óra.
Taxi 4: 14.30, 16.30, 18.30, 20.30, 22.30 óra.
Mr. Bean nyaral: 14.45, 16.45, 18.45, 20.30, 22.15 óra.

NAPI SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

300: 15, 19.45 óra.
Az utolsó jelentés: 13 óra.

VÁSÁRHELY
MOZAIK MOZI
17.45 óra: Hasutasok. Színes magyar vígjáték, 20 óra: Fekete Dália. Színes amerikai-német film.

SZENTES
15.30 óra: Hid Terabithia földjére. Színes amerikai fantasy, 17.30 óra: Hasutasok. Színes magyar vígjáték, 20 óra: Apró titkok. Színes amerikai krimi.

BALÁSTYA
18 óra: Hid Terabithia földjére. Színes amerikai film.

DESZK
19 óra: Dreamgirls. Színes amerikai film.

KÖZÉLET
SZEGED
EGYETEMI TAVASZ
SZTE-aula, 19.00: Füle Balázs (zongora) és Várdai István (gordonka) hangversenye
Belvárosi mozi, Zsigmond Vilmos Terem, 19.00: A gyönyörben nincs középút – Eszenyi Enikő önálló műsora
Grand Café, 19.00: Egyetemi zenekarok koncertje
Garabonciás borozó, 20.00: The Ildorú-koncert (Budapest)
JATE-klub, 22.00: Smoke/Break presents ReSound 31.
SZOTE-klub, 22.00: Diszkóház – Lemezlovas: Novák

III. SZEGEDI KÖNYVKIÁLLÍTÁS
ÉS-VÁSÁR
14.00: Az SZTE Kreatív Irodalmi Színpad bemutatkozása
15.00: A magyar nemzeti kisebbség 17 évszázada – vendég: Székely András Bertalan, az oktatásiügyi minisztérium vezető tanácsosa, beszélgetőtárs: Szondi Ildikó, a Közéleti Kávéház háziasszonya
16.00: A Fiatal Írók Társaságának vitadélutánja
17.00: A Szegedi Írók Társaságának estje: Frank György, Molnár János, Csontos Márta és Szabó Pál
17.30: Irodalmi délután
Sándor János Jászai-díjas rendező szerkesztésében

Az ifjúsági házban (Felső Tisza part 2.) 17 órától: Akropolisz Táncszínház. Vezető: Kerek Attiláné.

A Nemzetiségek Házában
13 óra: görög, 16 óra: román és lengyel, 17 óra: horvát nyelvóra.

A Közéleti Kávéház rendezvénye az SZTE Gyógyszerésztudományi Karon 18 óra: Énekhangok az operában. A szopránról a basszusig – világsztárokkal. Videoprojektoros kivétel.

A máltai játszóterén (Retek u. 2-4.) 15 óra: internetklub.

A Szászorszép Gyermekházban
16.30 órától: gyermektorna magyar mozgáskotta módszerrel.

Az Alsóvárosi Kultúrházban 16 óra: ingyenes jogi tanácsadás dr. Pataki Márta Ágnes ügyvédnővel, 19 óra: Tömörített rocktörténet. Rendhagyó 20–21. századi zenetörténet nem csupán fiataloknak. Előadó: Pleskonics András.

A Csillag téri fiókkönyvtárban 16 óra: Olvasó Manók – könyvtárhaznázati ismeretek gyermekklub keretében.

Az odesszai fiókkönyvtárban 16 óra: Mesedélután. Program: mesefelolvasás és festés.

A rókusai fiókkönyvtárban 16 óra: Mesedélután keretében Benedek Elek Kezdekörmök című írásának felolvasása és barkácsolás (origami).

Az egyetemi füvészkert (Lövölde út 42.) 10 órától 18 óráig, a Szegedi Vadaspark (Kálvária sgt.) 9 órától 17 óráig várja látogatóit.

ALGYÓ
A faluházban (Búvár u. 5.) 15 óra: hit- és léleklub.

18 óra: Algyói falunapok: fotókiállítás algyói rendezvényeken készült felvételekből, megnyitja Bakos András, a Délvilág rovatvezetője;

19.00: Az ezredes – a Móra Ferenc Népszínház bemutatója.

SZENTES
A Damjanich János lakatnyában
8.30 óra: műszaki napja: műszaki eszközök bemutatása, kompátkelőhely bemutatása a vízi gyakorlótéren, lakatnya-, búvárbe-mutató, az MH Támogató Dandár díszzászlóaljának bemutatója, az 562 Könyvtőlvész Zászlóalj katonazenekarának tüzénje, katonai toborzás, kulturális és gyermekprogramok.

KONCERT és BULI
SZEGED
A JATE-klubban 22 óra: Smokebreak pres. resound 31.

A SZOTE-klubban 22 óra: Diszkóház – Lemezlovas Novák.

A Fészek-klubban 21 óra: Goa.

A Port Royal étteremben 21 óra: Retro Est – zenél a Standup!

A Garabonciás borozóban 20 óra: The Ildorú-koncert.

Az Old-Timer Clubban (Brüsszeli krt.-Dugonics u. sarok) 21 óra: Indigó-koncert.

A Belvárosi moziban 19 óra: A gyönyörben nincs középút – Eszenyi Enikő estje.

MÓRAHALOM
A Cacao Clubban 22 órától: African party.

KIÁLLÍTÁS
SZEGED
A TIK-ben megnyílt Lajtorja – Fiatal Alkotóművészek Egyesületének III. szegedi tárlata, mely megtekinthető május 4-ig, hétköznap 8–20 óráig, hét végén 9–16 óráig.

A Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában megnyílt Prunner László ny. fotóriporter Visszapillantás című fotókiállítása.

A megyeháza aulájában megnyílt a Csongrád megyei Kortárs Iparművészete 2006 kiállítását díjazott alkotóinak tárlata, mely május 11-ig, hétköznapokon 8–18 óráig tekinthető meg.

Ébrednek a denevérek – A bőregér a városban marad?!

Sokan félnek a denevértől

Az urbanizált közegehez alkalmazkodó denevér ősszel a téli álmát gyakran lakásunk, házunk közvetlen közelében alussza. Ez akkor rendkívül nagy pánikot okozott, mert telölőhelyeül pincénket, kamránkat próbálta meg hajlékként igénybe venni.

Az életerünkben szállást kereső denevért is – mint a legtöbb állatot – a természetes élőhelyek eltűnése veszélyezteti. Mivel kolóniában élnek, a búvóhelyeiket érő emberi beavatkozásokra különösen érzékenyek. Így leginkább az öreg odvas fák fogyatkozása, a templompadlásokon a bebúvó nyílások megszűntetése, a bányák, a barlangok teljes lezárása a probléma. A denevérek hat hónapos téli hibernáció után április környékén ébrednek fel. Ekkor kelnek útra a nyári szálláshelyük felé, ami leggyakrabban a téli álmuk helyéhez közeli épített környezetben, a városban van.

Sokan a különböző hiedelmeknek köszönhetően irtóznak a denevértől. Egyesek azt vallják, hogy a denevér vérszívó, mások meg azt hiszik, hogy a bőregér hajba kapaszkodva támad. Ezek természetesen téves hiedelmek. A denevér a kellemetlen jelenléte mellett életerünkben rendkívül hasznos is lehet, mert elsősorban rovarokkal táplálkozik, így a szúnyogok irtását vegyszermentesen segíti. A lakásunkon kívüli letelepedésüket egyébként mi magunk is segíthetjük: speciális denevérodrókat építhetünk, és azt fákra, oszlopokra kihelyezhetjük. A lakhelyünkre beszálló denevér vadállat révén harapással védekezhet, így eltávolítása (az érintésvédelmet figyelembe véve) kesztyű segítségével biztonságosabban végezhető. A denevér a lakásba beszállva, nem ritkán a függönybe kapaszkodva, fejfel lefelé csúgva várja a besötétedést. Ha innen le akarják választani, karmai beleakadnak a szövetbe. Érdemes szakavatott természetvédőket (pl. a legközelebbi környezeti tanácsadó irodát – www.kothalo.hu) hívni a megoldandó esetekhez.

Ne feledjük, hogy a denevér védett állat, megóvása mindannyiunk közös ügye. Példányainak elpusztítását a hatóságok több tízezer forintos bírsággal sújtják.

SERES ZOITÁN, ORPHEUS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET